

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

Quick scan jaarstukken 2006

Presentatie resultaat en weerstandsvermogen

Stadsdeel Oud-West

4 juni 2007

Inhoudsopgave

0	Samenvatting	3
1	Aanleiding	6
1.1	Waarom dit onderzoek?	6
1.2	Relatie met het reguliere accountantsonderzoek	6
1.3	Wat hebben wij niet beoordeeld?	7
2	Doel van onderzoek	8
3	Opzet van het onderzoek	9
3.1	Gebruikte gegevens	9
3.2	Wijze van beoordeling	9
4	Uitwerking onderzoek	11
4.1	Is de weergave van het resultaat en de verwerking daarvan in het eigen vermogen juist?	11
4.2	Wat is de kwaliteit van de weergegeven informatie over het resultaat en de verwerking daarvan in het eigen vermogen?	12
4.3	Voldoet de weergave van de informatie in de paragraaf 'Weerstandvermogen' aan de daaraan te stellen eisen?	16
4.4	Wat is de kwaliteit van de weergegeven informatie in de paragraaf 'Weerstandvermogen'?	17
	Bijlage 1. Toetsingskader beoordeling jaarrekeningen 2006	20

0 Samenvatting

De Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam heeft een quick scan uitgevoerd bij de stadsdelen die zijn aangesloten bij deze rekenkamer naar twee aspecten van de jaarstukken 2006, namelijk:

- De presentatie van het resultaat en de aansluiting ervan met de mutatie in het eigen vermogen.
- De inhoud van de paragraaf weerstandvermogen.

De jaarstukken 2006 van het stadsdeel Oud-West zijn opgenomen in het Programma-jaarverslag 2006 van het stadsdeel.

In het onderzoeksprogramma 2007 van de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam is de quick scan *kwaliteit verantwoordingsinformatie jaarstukken* opgenomen. Als doel is daarbij aangegeven: de kwaliteit van de jaarstukken 2006 van de stadsdelen te beoordelen.

De aanleiding van dit onderzoek is geweest de kwaliteit van de verslaggeving in de jaarstukken en de discussie over het resultaat en het eigen vermogen die hierover in gemeenten wordt gevoerd. Het resultaat en het eigen vermogen zijn immers voor de gemeenteraad c.q. de stadsdeelraden belangrijke ‘parameters’ voor de beoordeling van de financiële positie en daarmee de mogelijkheden voor beleidsontwikkeling- en uitvoering. Wij verwachten door het onderzoek een bijdrage te leveren aan het versterken van de kwaliteit van de verslaggeving en daardoor aan de controlerende rol van de raad. In dat kader kan de raad de uitkomsten van dit onderzoek gebruiken bij de behandeling en de vaststelling van de jaarstukken.

Onze onderzoeksvragen waren de volgende:

Presentatie resultaat en verwerking in eigen vermogen:

1. Is de weergave van het resultaat en de verwerking daarvan in het eigen vermogen juist?
2. Wat is de kwaliteit van de weergegeven informatie over het resultaat en de verwerking daarvan in het eigen vermogen?

Inhoud paragraaf weerstandsvermogen:

3. Voldoet de weergave van de informatie in de paragraaf ‘Weerstandsvermogen’ aan de daar aan te stellen eisen?
4. Wat is de kwaliteit van de weergegeven informatie in de paragraaf ‘Weerstandsvermogen’?

Ons onderzoek hebben wij uitgevoerd met behulp van openbaar beschikbare jaarstukken. Wij hebben daarom en gezien de aard van het onderzoek geen wederhoor toegepast, zoals dat bij andere onderzoeken van de rekenkamer wel het geval is.

De uitkomsten van ons onderzoek naar de jaarstukken 2006 van stadsdeel Oud-West kunnen als volgt worden samengevat:

Onderzoeksvraag	O	M	V	G
Is de weergave van het resultaat en de verwerking daarvan in het eigen vermogen juist?				X
Wat is de kwaliteit van de weergegeven informatie over het resultaat en de verwerking daarvan in het eigen vermogen?				X
Voldoet de weergave van de informatie in de paragraaf 'Weerstandsvermogen' aan de daar aan te stellen eisen?			X	
Wat is de kwaliteit van de weergegeven informatie in de paragraaf 'Weerstandsvermogen'?		X		

(O = onvoldoende, M = matig, V = voldoende en G = goed)

Toelichting op de uitkomst van onze bevindingen over de presentatie van het resultaat en de reserves:

- De weergave van het gerealiseerde resultaat vóór bestemming is in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).
- De weergave van de reserves, de mutaties in de reserves en de verschillen tussen de begrote en werkelijke mutaties zijn goed toegelicht. Er wordt bijvoorbeeld van elke reserve aangegeven wat de aard en de reden van de reserve is.
- Een analyse op hoofdlijnen van het resultaat vóór bestemming (€ 1.646.000 voordelig) en het resultaat na bestemming (€ 676.000 nadelig) ontbreekt in de jaarstukken. Deze kan het inzicht in de uitkomsten van de programmarekening voor de raad vergroten.
- Er bestaan twee negatieve reserves. Deze zijn niet toegestaan volgens het BBV. Een daarvan, de egalisatiereserve afvalstoffenheffing, heeft het karakter van een voorziening. Daarbij is gedurende beperkte tijd een negatieve stand toegestaan. Uit de jaarstukken blijkt dat naar verwachting de egalisatiereserve tot 2023 een negatief saldo zal hebben.
- Een aantal voorzieningen lijkt het karakter van een bestemmingsreserve te hebben.
- De weergave van het resultaat na bestemming is niet consequent toegepast: er worden hiervoor drie bedragen genoemd in de jaarrekening.

Toelichting op de uitkomst van onze bevindingen over de paragraaf weerstandsvermogen:

- De paragraaf *Weerstandsvermogen* (pagina 99 tot en 103) is een goed leesbaar onderdeel van de jaarrekening; de begrippen weerstandsvermogen, weerstandscapaciteit en risico's worden op de juiste manier beschreven.
- De bepaling van de weerstandscapaciteit van het stadsdeel is van een goed niveau.
- Bij de bepaling van de risico's stelt het stadsdeel dat er geen resterende risico's zijn. Dit acht de rekenkamer onwaarschijnlijk. Wij hebben daarom in dit rapport als voorbeeld de volgende risico's genoemd die mogelijk ook bij het stadsdeel Oud-West voorkomen: effecten renteschommelingen, de uitkomsten van de controle van de belastingdienst van de BCF-aangiften, afwikkeling van geldstromen van

derden (zoals Urban-gelden), effecten van de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs en de effecten van de financiële gelijkstelling van het openbaar en bijzonder onderwijs.

- Doordat de risico's op nihil worden gesteld, is de bepaling van het weerstandsvermogen ook weinigzeggend.
- Bij de beoordeling van de risico's is het zinvol om aan te geven in hoeverre risico's nieuw of vervallen zijn en welke invloed het risicomanagement heeft gehad op de risico's.
- Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit is geen rekening gehouden met bestuurlijke of bedrijfsmatige claims op onderdelen van de weerstandscapaciteit. Ook het effect van rente voor het stadsdeel bij de daadwerkelijke inzet van onderdelen van de weerstandscapaciteit is niet aangegeven.
- Overigens valt op dat alle bestemmingsreserves als weerstandscapaciteit zijn aangeduid. Dat is niet logisch omdat het weerstandsvermogen is gericht op het opvangen van risico's zodat de continuïteit van de normale bedrijfsvoering en de instandhouding van de voorzieningen gewaarborgd kunnen worden.
- In de paragraaf weerstandsvermogen missen wij nog een uiteenzetting van het beleid en een norm voor het weerstandsvermogen.

Per onderdeel worden de uitkomsten van het onderzoek nader toegelicht en zijn aanbevelingen geformuleerd.

1 Aanleiding

1.1 Waarom dit onderzoek?

De aanleiding van dit onderzoek is geweest de kwaliteit van de verslaglegging in de jaarstukken en de discussie over het resultaat en het eigen vermogen die hierover in gemeenten wordt gevoerd. Het resultaat en het eigen vermogen zijn immers voor de gemeenteraad c.q. de stadsdeelraden belangrijke ‘parameters’ voor de beoordeling van de financiële positie en daarmee de mogelijkheden voor beleidsontwikkeling- en uitvoering.

Onze beoordeling heeft het karakter van een ‘quick scan’ op basis van openbaar beschikbare documenten waarmee verantwoording wordt afgelegd aan de raad. Daarom is geen wederhoor toegepast, zoals dat bij andere onderzoeken van de rekenkamer wel het geval is.

Met dit onderzoek wil de rekenkamer de kaderstellende en controlerende rol van de stadsdeelraden versterken.

1.2 Relatie met het reguliere accountantsonderzoek

De rekenkamer wil en kan met dit onderzoek niet in de plaats treden in de rol van de controlerend accountant. De controle van de jaarrekening behoort op grond van de Gemeentewet (art. 182, lid 1) niet tot de taak van de rekenkamer. Deze taak is in de gemeente Amsterdam de verantwoordelijkheid van ACAM.

Het accountantsonderzoek van de ACAM richt zich op de getrouwheid en financiële rechtmatigheid van de jaarrekening als geheel. Voor ons onderzoek hebben wij een beperkt aantal elementen geselecteerd, die ten opzichte van het door ACAM verrichte accountantsonderzoek, met een grotere diepgang zijn getoetst. Daarnaast hebben wij ook een aantal andere elementen getoetst, die meer op het vlak van de doeltreffendheid van de bestuurlijke informatievoorziening liggen.

1.3 Wat hebben wij niet beoordeeld?

Ons onderzoek heeft betrekking op de wijze van resultaatbepaling, de presentatie van het eigen vermogen en de berekening van de weerstandscapaciteit en het vermogen om risico's op te vangen door het stadsdeel. Dat betekent dat wij slechts een beperkte beoordeling van de kwaliteit van de jaarstukken hebben gedaan. Andere elementen van de jaarstukken die voor de raad ook van belang kunnen zijn, hebben wij in dit onderzoek niet onderzocht. Hiervoor is veelal aanvullende informatie nodig.

Te denken valt aan elementen die wij hier in de vraagvorm weergeven:

- Geeft de opbouw van de begroting een voldoende basis om ook een zo 'SMART'¹ mogelijke verantwoording af te kunnen leggen?
- Zijn de reserves voldoende onderbouwd met concrete uitvoeringsplannen?
- Sluit de opzet en inhoud van de verantwoording in de jaarstukken van andere elementen dan de resultaten vóór en na bestemming aan op de opzet en inhoud van de begroting?
- Is de informatie opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen juist en volledig, bijvoorbeeld ten aanzien van de genoemde risico's (dit ligt meer op het vlak van de accountantscontrole)?
- Is het risicomanagement voldoende ontwikkeld door het stadsdeel?
- Wat is de kwaliteit van de andere paragrafen in de jaarrekening, naast die over het weerstandsvermogen?

¹ Doelstellingen en eventueel activiteiten zijn Specifiek, Meetbaar, Aanvaardbaar, Realistisch en Tijdgebonden weergegeven.

2 Doel van onderzoek

Het doel van ons onderzoek is het geven van antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

Presentatie resultaat en verwerking in eigen vermogen:

1. Is de weergave van het resultaat en de verwerking daarvan in het eigen vermogen juist?
2. Wat is de kwaliteit van de weergegeven informatie over het resultaat en de verwerking daarvan in het eigen vermogen?

Inhoud paragraaf weerstandsvermogen:

3. Voldoet de weergave van de informatie in de paragraaf 'Weerstandsvermogen' aan de daar aan te stellen eisen?
4. Wat is de kwaliteit van de weergegeven informatie in de paragraaf 'Weerstandsvermogen'?

3 Opzet van het onderzoek

3.1 Gebruikte gegevens

Voor ons onderzoek zijn gegevens gehanteerd, die openbaar beschikbaar zijn. De geraadpleegde documenten zijn:

- Het programmajaarverslag 2006.
- De primaire programmabegroting over 2006.

Er is geen aanvullende informatie bij de samenstellers van het programmajaarverslag opgevraagd.

3.2 Wijze van beoordeling

Wij hebben voor onze beoordeling een toetsingskader ontwikkeld, dat wij in de bijlage van dit rapport hebben opgenomen. In dit toetsingskader zijn de vragen zoals wij die hebben aangegeven in hoofdstuk 2 geoperationaliseerd in een aantal detailvragen c.q. beoordelingsaspecten. Deze zijn voor een belangrijk deel ontleend aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dat voorschriften geeft voor de inrichting van de begroting en jaarrekening van gemeenten. Daarnaast hebben wij zelf een aantal normen geformuleerd, waarbij wij een inschatting hebben gemaakt welke aspecten voor een raadslid van belang kunnen zijn voor zijn of haar beoordeling van de jaarstukken op de vier geformuleerde onderzoeksvragen.

De totaaluitkomst per onderzoeksvraag kan leiden tot de volgende kwalificaties:

- Onvoldoende.
- Matig.
- Voldoende.
- Goed.

Om te komen tot een totaaluitkomst per onderzoeksvraag hebben wij de detailvragen per onderzoeksvraag op dezelfde wijze gewaardeerd. Aan deze waardering hebben wij een score verbonden. Deze is als volgt:

- Indien volledig is voldaan aan de gestelde eisen wordt de kwalificatie *Goed* toegekend (3 punten).
- Indien overwegend is voldaan aan de gestelde eisen, maar op een beperkt aantal onderdelen niet, wordt de kwalificatie *Voldoende* (2 punten) toegekend.
- Indien op een aantal onderdelen is voldaan aan de gestelde eisen, maar overwegend niet, wordt de kwalificatie *Matig* (1 punt) toegekend.
- Indien op een zeer beperkt aantal onderdelen of in het geheel niet is voldaan aan de gestelde eisen wordt de kwalificatie *Onvoldoende* (0 punten) toegekend.

In de bijlage bij dit rapport is per detailvraag c.q. beoordelingsaspect de door de rekenkamer toegekende score vermeld.

Het begrip 'kwaliteit' in de onderzoeksvragen 2 en 4 (zie pagina 7) hebben wij geoperationaliseerd in de begrippen:

- Relevantie (zowel bestuurlijk als financieel).
- Inzichtelijkheid.
- Begrijpelijkheid.

Deze worden toegelicht bij de desbetreffende onderdelen.

De scores per onderzoeksvraag leiden tot een uitkomst, die een totaalbeeld geven. In onze rapportage geven wij voor de vier kernvragen de uitkomst weer en lichten deze toe. Ook doen wij een aantal aanbevelingen om de kwaliteit van de informatie verder te verbeteren.

4 Uitwerking onderzoek

4.1 Is de weergave van het resultaat en de verwerking daarvan in het eigen vermogen juist?

Toelichting op de vraagstelling:

Bij de verantwoording van de financiële baten en lasten is het van belang om een onderscheid te maken tussen het resultaat vóór bestemming en het resultaat na bestemming. Het is namelijk de bevoegdheid van de stadsdeelraad om besluiten te nemen over wat er gebeurt met het resultaat vóór bestemming. Besluiten van de stadsdeelraad over de resultaatbestemming vinden hun weerslag in toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

Het instellen van een reserve en het muteren daarin is een bevoegdheid die aan de raad is voorbehouden in het verlengde van het budgetrecht. Het vastleggen van bedragen in een bestemmingsreserve heeft als voordeel dat ‘gespaard’ kan worden voor een bepaald doel. Het nadeel daarvan is dat deze middelen door hun bestemming soms voor jaren vastliggen. De afweegfunctie van de raad, met andere woorden de mogelijkheid van de raad om steeds opnieuw af te wegen welke prioriteiten de raad wil aanbrengen bij zijn bestedingen, kan worden beperkt wanneer veel reserves worden aangehouden.

Bij deze onderzoeksvraag wordt getoetst of de feitelijke presentatie van het resultaat (vóór en na bestemming) in overeenstemming is met het BBV en of het resultaat rekenkundig juist is verwerkt in het eigen vermogen.

Uitkomst:

De uitkomst voor stadsdeel Oud-West op dit onderdeel is: goed.

Positief:

- a. Voor de beantwoording van de vraag of het resultaat juist berekend en juist verwerkt is in het eigen vermogen, kijken we naar de gegevens uit de jaarrekening (in euro's, afgerond op € 1.000):

Het (voordelig) saldo van baten en lasten over 2006 incl. de algemene dekkingsmiddelen (pagina 126)		<u>1.646</u>
Het eigen vermogen per 31 december 2006 (optelling van eigen vermogen pagina 139)	8.614	
Het eigen vermogen per 1 januari 2006 (optelling van eigen vermogen pagina 139)		<u>6.969</u>
Verschil tussen eigen vermogen per 1 januari 2006 en 31 december 2006		<u>1.645</u>

De conclusie luidt dus dat de berekening van het resultaat volgens de vermogensvergelijking en volgens de programmajaarrekening met elkaar overeenstemmen. Dit is conform het BBV. Het verschil van €1000 betreft een afrondingsverschil in de jaarrekening.

- b. In de programmajaarrekening 2006 worden de verschillen tussen de begrote mutaties in de reserves en de werkelijke met elkaar vergeleken. Dit vindt plaats in:
- het overzicht 4.1.1. Baten en lasten per programma (pagina 126)
 - de tabel 4.1.2. Toevoegingen en onttrekkingen reserves (pagina 127).
 - de toelichting op de baten en lasten per programma (pagina 128 tot en met 132).
 - het onderdeel 4.3. Reserves en voorzieningen van de programmajaarrekening (pagina 151).
- In de toelichting op de baten en lasten op pagina 128 tot en met 132 worden bij sommige programma's de verschillen in de mutaties in de reserves afzonderlijk behandeld en in andere gevallen is er maar één toelichting per programma opgenomen. De uitgebreide toelichting komt tegemoet aan het budgetrecht van de raad die de mutaties in reserves moet goedkeuren.
- c. Er wordt een resultaat vóór bestemming en een resultaat na bestemming gepresenteerd (pagina 126). Dit is in overeenstemming met de bepalingen van het BBV.

Onvolkomenheden:

N.v.t.

4.2 Wat is de kwaliteit van de weergegeven informatie over het resultaat en de verwerking daarvan in het eigen vermogen?

Toelichting op de vraagstelling:

Bij vraag 1 hebben wij ons gericht op de rekenkundige juistheid van de resultaatbepaling (vóór en na bestemming) en de verwerking daarvan in het eigen vermogen. Daarnaast is ook een kwalitatieve toelichting op het resultaat en het eigen vermogen van belang in het kader van de informatievoorziening en verantwoording aan de raad. Onze beoordeling van de kwaliteit heeft zoals aangegeven plaatsgevonden vanuit drie invalshoeken:

- **Relevantie:** Worden zowel de financiële als bestuurlijk relevante zaken vermeld? Besteedt het dagelijks bestuur aandacht aan belangrijke elementen die van invloed zijn op het eigen vermogen en het resultaat zoals belangrijke investeringen en reserves?
- **Inzichtelijkheid:** Sluit de opzet van de jaarrekening aan op de begroting voor de resultaatbepaling? Zijn de reserves en voorzieningen overzichtelijk gespecificeerd?
- **Begrijpelijkheid:** Worden de verschillende soorten resultaten in overeenstemming met het BBV eenduidig gepresenteerd? Zijn de toelichtingen op het jaarresultaat zelfstandig leesbaar?

In het toetsingskader zoals is opgenomen in de bijlage van dit rapport, zijn de kwalitatieve aspecten geobjectiveerd door middel van door de rekenkamer vastgestelde criteria.

Uitkomst:

De uitkomst voor stadsdeel Oud-West op dit onderdeel is: goed.

Toelichting op de uitkomst:

Relevantie

Positief:

- a. De informatie over de reserves en voorzieningen is van goede kwaliteit: van elke reserve en voorziening wordt de aard en reden genoemd (pagina 156 tot en met 190). Dit is in overeenstemming met het BBV.
- b. Ook de belangrijkste mutaties in reserves en afwijkingen van de begrote mutaties en opzichte van de werkelijke mutaties worden goed toegelicht (zowel in de toelichting op de baten en lasten, pagina 128 tot en met 132 als bij de toelichting op de reserves en voorzieningen, pagina 156 tot en met 190).
- c. De vaste activa worden onderscheiden in vaste activa met economisch nut en vaste activa met maatschappelijk nut.
- d. In de toelichting op de investeringen in onderdeel 5.2. Investerings- en projecten worden de nummers en data van de raadsbesluiten genoemd van goedkeuring van het begrote investeringsbedrag.

Onvolkomenheden:

- a. In de programmarekening is geen analyse opgenomen van het resultaat vóór bestemming en het resultaat na bestemming. Een dergelijke analyse kan in het kort een beeld geven van de verschillen van de uitkomsten tussen de begroting en de realisatie. Er is op pagina 125 slechts een toelichting opgenomen over de effecten van de wijzigingen in de uitkering van het stadsdeelfonds. Ook in de inleiding op het programmaverslag op pagina 7 wordt een zeer beperkte toelichting op het rekeningresultaat na belastingen weergegeven.
- b. De besteding van de post onvoorzien is niet toegelicht.
- c. De investeringen van het stadsdeel zijn in 2006 omvangrijk, namelijk bijna € 4,7 miljoen. Welke investeringen dit betreft is niet eenvoudig vast te stellen. Op pagina 195 tot en met 199 worden de investeringen en projecten vermeld. Vanuit dit overzicht kan geen aansluiting worden gevonden met de investeringsbedragen die in de toelichting op de balans (pagina 142 en 143) worden vermeld. Bij het overzicht van de investeringen en de toelichting daarop wordt ook niet vermeld of realisatie naar verwachting kan geschieden binnen de beschikbare gestelde kredieten.

- d. Gemist wordt een overzicht van het verloop van de vaste activa onderscheiden naar de verschillende categorieën: terreinen, gebouwen, woningen, duurzame productiemiddelen, etc. van het begin van het verslagjaar tot aan het einde.

Overige aandachtspunten:

Het eigen vermogen van stadsdeel Oud-West bedraagt inclusief het resultaat na bestemming per 31 december 2006 € 8,6 miljoen. Van dit bedrag is € 8 miljoen (93%) vastgelegd in 30 bestemmingsreserves. Door de vorming van bestemmingsreserves is de bestedingsrichting vastgelegd. Hierdoor worden deze middelen niet meer betrokken bij de jaarlijkse afweging door de raad bij het vaststellen van de prioriteiten voor het jaarplan.

Inzichtelijkheid

Positief:

- a. De programmajaarrekening is wat betreft het weergeven van het resultaat vóór bestemming en het resultaat na bestemming in overeenstemming met het BBV.
- b. De opzet van de programmajaarrekening is in overeenstemming met de programmabegroting over 2006. Daardoor is de vergelijking van dit resultaat met dat in de programmarekening mogelijk. Het BBV geeft aan dat de opzet van de begroting en de rekening met elkaar in overeenstemming moet zijn om beoordeling van de uitkomsten ten opzichte van de begroting voor de raad mogelijk te maken.
- c. De reserves en voorzieningen zijn in overeenstemming met het BBV gepresenteerd. Ook zijn overzichten weergegeven van het verloop van de reserves en voorzieningen gedurende het verslagjaar 2006. De weergave van de reserves geeft aan de raad veel informatie.

Onvolkomenheden:

- a. Onder de bestemmingsreserves zijn twee reserves opgenomen met een negatieve stand, namelijk 'Egalisatierekening afvalstoffenheffing' (€ -609.923) en 'Reserve huisvesting' (€ -174.402). Een negatieve reserve is volgens het BBV niet toegestaan. In feite zijn negatieve reserves geactiveerde tekorten. Negatieve bestemmingsreserves passen per definitie niet bij de aard en betekenis van reserves: een 'spaarpot'. Het opnemen van negatieve bestemmingsreserves leidt tot een kunstmatige verhoging van de algemene reserve. Wanneer hier sprake is van kosten die op een later moment worden vergoed, is te overwegen of activering onder onderhanden werk een reële mogelijkheid is. Wellicht is de egalisatiereserve afval geen reserve maar een voorziening. Voor voorzieningen geldt dat deze in uitzonderingsgevallen wel een negatieve stand kunnen hebben. De commissie BBV² meldt hierover het volgende: *'Gelet op de inhoud van artikel 44, waarin wordt aangegeven waarvoor voorzieningen gevormd dienen te worden, kunnen voorzieningen normaliter niet negatief zijn. Immers, voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn*

² Commissie BBV is ingesteld door het Ministerie van BZK met als taak zorg te dragen voor een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV.

voor de achterliggende verplichtingen en risico's. De enige uitzondering zijn voorzieningen gevormd uit de opbrengsten van heffingen (bijvoorbeeld rioolrechten). Reden voor deze uitzondering is dat tarieven daarvan vaak geëgaliseerd worden: er wordt gewerkt met tarieven die gemiddeld genomen voldoende zijn voor het dekken van (kapitaal)lasten voortvloeiend uit investeringen e.d., zodat de tarieven geen sterke jaarlijkse schommelingen kennen. De investeringen kunnen ongelijkmatig over de in de berekeningen betrokken periode gespreid zijn, terwijl de uit geëgaliseerde tarieven voortkomende opbrengsten gedurende deze periode voldoende zijn om de lasten te dekken. In dit geval kan het voorkomen dat gedurende een beperkt aantal jaren binnen die periode de aan dit doel gekoppelde voorziening een negatieve stand te zien geeft'. Uit de omschrijving van deze reserve op pagina 156 lijkt deze te voldoen aan het standpunt van de commissie, wat betekent dat de reserve meer het karakter heeft van een voorziening dan van reserve. Hierbij merken wij op dat in de jaarstukken is vermeld dat de egalisatierekening naar verwachting pas in 2023 weer een positieve stand zal bereiken. Een resterende periode van 16 jaar is in strijd met de bepaling dat de negatieve stand slechts een beperkt aantal jaren mag voortduren.

- b. Onder de voorzieningen is een aantal posten opgenomen die het karakter van een bestemmingsreserve lijken te hebben. Als voorbeelden noemen wij: 'ondergrondse parkeergarages' en een aantal 'voorzieningen voor onderwijs'. De reserve voor ondergrondse parkeergarages lijkt uit de toelichting op deze post meer het karakter te hebben van een bestemmingsreserve wegens eigen bestuurlijke keuzes en geen verplichting aan derden of van middelen ontvangen van derden. De voorzieningen voor onderwijs die zijn gevormd uit ontvangen middelen voor de scholen zijn vrij inzetbaar voor het onderwijs. Ook komen hier voorzieningen voor die niet aansluiten bij het nieuwe regime van de lumpsum voor onderwijsbekostiging, die juist de scholen vrijheid geeft in de besteding van hun middelen, zoals de reserves voor verzilvering, Weer Samen Naar School, Vervanging en aanpassing meubilair OBO.

Begrijpelijkheid:

Positief:

- a. De programmarekening 2006 is voor de beoordeelde punten zelfstandig leesbaar.
b. Het resultaat vóór bestemming en het resultaat na bestemming worden op pagina 126 juist onderscheiden. Ook worden deze begrippen goed toegelicht.

Onvolkomenheden:

- a. In de jaarstukken worden de begrippen 'resultaat vóór bestemming' en 'resultaat na bestemming' niet consistent gebruikt. Het begrip 'resultaat' wordt gebruikt voor het resultaat na bestemming. Ter illustratie: Op pagina 125 wordt het begrip 'financiële resultaat' gebruikt voor het resultaat na bestemming en op pagina 146 en 156 wordt het begrip 'rekeningresultaat' gebruikt voor het resultaat na bestemming.

- b. Er worden verschillende resultaten na bestemming weergegeven, namelijk:
- op pagina 125 onder 'Resultaat' een resultaat na bestemming van € 628.000 nadelig;
 - op pagina 125 onder 'Algemene reserve' een resultaat van € 637.000 nadelig;
 - op pagina 146 onder '1a.2 Resultaat na bestemming' een resultaat na bestemming van € 676.736.

Aanbevelingen:

- I. Neem in de jaarstukken een globale analyse op van het resultaat vóór bestemming en het resultaat na bestemming.
- II. Wees consistent in het juiste gebruik van de resultaatbegrippen 'resultaat vóór bestemming' en 'resultaat na bestemming'.
- III. Ga na of de informatie over de omvang van het resultaat consistent wordt weergegeven.
- IV. Licht de ontwikkeling van de post 'Onvoorzien' toe.
- V. Licht de belangrijkste investeringen toe in de toelichting op de balans of draag er zorg voor dat deze aansluit met het overzicht van de investeringen onder 5.2. van de programmajaarrekening en verwijs daar dan naar.
- VI. Geef aan of naar verwachting de investeringskredieten toereikend zijn.
- VII. Neem geen negatieve reserves op. Ga na of de egaliseringsreserve afvalstoffen overgeheveld moet worden naar de voorzieningen.
- VIII. Ga na of de voorzieningen voldoen aan de criteria van het BBV.

4.3 Voldoet de weergave van de informatie in de paragraaf 'Weerstandvermogen' aan de daaraan te stellen eisen?

Toelichting op de vraagstelling:

Het weerstandvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente de financiële risico's die het loopt, kan beheersen c.q. kan opvangen door beschikbare middelen. Het weerstandvermogen is dus een indicatie voor de mate waarin het stadsdeel in de toekomst zijn autonome en wettelijke activiteiten kan voortzetten.

De wetgever heeft voorgeschreven dat een relatie moet worden gelegd tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de risico's die worden gelopen. Onder weerstandscapaciteit verstaat de wetgever: de capaciteit die de gemeente heeft om op korte termijn tegenvallers op te vangen. Elementen van deze weerstandscapaciteit zijn:

- Structureel: onbenutte belastingcapaciteit, de begrotingsruimte en het niet kostendekkende deel van de leges.
- Incidenteel: algemene reserves, voor zover zij niet al bestemd zijn, stille reserves in activa die direct verkoopbaar zijn (bijvoorbeeld gebouwen) en garantstellingen door derden (bijvoorbeeld bankgaranties).

Zowel ten aanzien van de berekening van de weerstandscapaciteit als ten aanzien van de risico's doen zich onzekerheden voor. Door het specifieke karakter van de risico's is het soms niet mogelijk om een goede inschatting te maken van de kans dat de risico's zich voordoen en wat de financiële gevolgen daarvan zullen zijn. In het geval dat het niet

mogelijk of niet doelmatig is om een risico-inschatting te maken, dient dat in de jaarstukken te worden toegelicht.

Uitkomst:

De uitkomst voor stadsdeel Oud-West op dit onderdeel is: voldoende.

Toelichting op de uitkomst:

Positief:

- a. De elementen die deel uit kunnen maken van de weerstandscapaciteit van het stadsdeel zijn alle geïnventariseerd.
- b. De omvang van de weerstandscapaciteit wordt vergeleken met de risico's en daaruit wordt een conclusie getrokken over het weerstandsvermogen.

Onvolkomenheden:

Er wordt door het stadsdeel gesteld dat er geen (resterende) risico's zijn. Dat is opmerkelijk; vergeleken met andere gemeenten en stadsdelen doen zich omstandigheden voor die ook voor het stadsdeel Oud-West lijken te gelden en dus ook risico's meebrengen. Voorbeelden hiervan zijn: effecten renteschommelingen, de uitkomsten van de controle van de belastingdienst van de BCF-aangiften, afwikkeling van geldstromen van derden (bijvoorbeeld Urban-gelden), effecten van de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs en de effecten van de financiële gelijkstelling van het openbaar en bijzonder onderwijs.

Aanbevelingen:

- I. Ga de methode van risicobepaling van het stadsdeel na op toereikendheid.

4.4 Wat is de kwaliteit van de weergegeven informatie in de paragraaf 'Weerstandsvermogen'?

Toelichting op de vraagstelling:

Voor de beoordeling van het weerstandsvermogen is het van belang dat de informatie daarover van voldoende kwaliteit is. Onze beoordeling van de kwaliteit heeft zoals aangegeven plaatsgevonden vanuit drie invalshoeken:

- **Relevantie:** Is het beleid ontwikkeld voor de relatie tussen de weerstandscapaciteit en risico's (weerstandsvermogen)? Zijn er normen voor de beoordeling opgenomen?
- **Inzichtelijkheid:** Is de informatie uit de paragraaf weerstandsvermogen in overeenstemming met andere informatie in de jaarstukken? Wordt er onderscheid gemaakt tussen de weerstandscapaciteit met een incidenteel karakter en die met een structureel karakter? Worden risico's geëvalueerd? Legt het bestuur de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's? Wordt rekening gehouden met bestuurlijke claims op onderdelen van de weerstandscapaciteit? Bijvoorbeeld wegens besluiten over de aanwending van de algemene reserve.

- Begrijpelijkheid: Worden in de jaarstukken de begrippen weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit gehanteerd zoals het BBV dat bedoelt en is de paragraaf weerstandsvermogen zelfstandig leesbaar?

Uitkomst:

De uitkomst voor stadsdeel Oud-West op dit onderdeel is: matig.

Toelichting op de uitkomst:

Relevantie

Positief:

De elementen die beschikbaar zijn als weerstandscapaciteit worden goed uiteengezet.

Onvolkomenheid:

- a. Het stadsdeel heeft in de paragraaf weerstandsvermogen het beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen niet weergegeven.
- b. Er is geen norm bepaald voor het minimale niveau of het streefniveau van het weerstandsvermogen.

Inzichtelijkheid

Positief:

- a. De informatie in de paragraaf weerstandsvermogen is in overeenstemming met de informatie die in andere delen van de jaarstukken is opgenomen.
- b. Er wordt bij de bepaling van de weerstandscapaciteit onderscheid gemaakt tussen de structurele en de incidentele elementen.
- c. Er wordt een relatie gelegd tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Maar omdat de risico's nihil bedragen, is deze informatie weinig relevant.

Onvolkomenheden:

- a. Er worden geen risico's onderscheiden. Er wordt daardoor ook geen aandacht besteed aan de ontwikkeling van de risico's. De informatiewaarde van de jaarstukken kan worden versterkt door naast het weergeven van de bestaande risico's, aan te geven welke risico's zijn vervallen en welke nieuwe risico's zich voordoen. Ook de relatie met het risicomangement van het stadsdeel kan hierbij worden weergegeven.
- b. De bestuurlijke claims die op de elementen van de weerstandscapaciteit rusten, zijn niet aangegeven. In tegendeel: van alle elementen van de bestemmingsreserves wordt het mogelijk geacht deze in te zetten als weerstandscapaciteit. De instelling en instandhouding van deze reserves hangt samen met het waarborgen van de continuïteit van het beleid. Doordat de bestemmingsreserves alle worden aangemerkt als weerstandscapaciteit, wordt impliciet de continuïteit van de daarmee samenhangende activiteiten beperkt. Terwijl het weerstandsvermogen

- juist bedoeld is als vermogen om risico's op te vangen zonder dat de bedrijfsvoering en gewenste activiteiten en voorzieningen moeten worden beëindigd
- c. Er is geen aandacht besteed aan de effecten van rente bij het aanwenden van de reserves in geval van calamiteiten voor de lopende begroting. Verandering van de rente kan de structurele weerstandscapaciteit verlagen.

Begrijpelijkheid

Positief:

- a. De paragraaf weerstandsvermogen is een zelfstandig leesbaar onderdeel.
- b. De beschrijving van de elementen van de weerstandscapaciteit vinden wij van een goed niveau.
- c. De begrippen weerstandsvermogen, weerstandscapaciteit en risico's worden gehanteerd in overeenstemming met het BBV.

Onvolkomenheden:

N.v.t.

Aanbevelingen:

- I. Geef het beleid weer ten aanzien van het weerstandsvermogen.
- II. Bepaal een norm voor de toereikendheid van de weerstandscapaciteit voor de afdekking van de risico's.
- III. Geef de ontwikkeling van de risico's weer: welke risico's zijn nieuw, welke zijn vervallen, wat is de invloed van het risicomangement op de ontwikkeling van de risico's?
- IV. Geef aan welke bestuurlijke en bedrijfsmatige claims er rusten op de onderdelen van de weerstandscapaciteit. Met name geldt dit voor de bestemmingsreserves die het stadsdeel aanduidt als weerstandscapaciteit.

Bijlage 1. Toetsingskader beoordeling jaarrekeningen 2006

Criteria	Onderzoeksvragen	Artikelen BBV/Toetsings vragen Rekenkamer	Beoordeling (kwalificatie en score)						
			onvol- doende	matig	vol- doende	goed	n.v.t.	Score	Maximale score *)
			0	1	2	3	x		
I Presentatie resultaat en verwerking daarvan in het Eigen Vermogen									
Correcte wijze resultaatbepaling en verwerking	Wordt het resultaat vóór bestemming berekend door de gerealiseerde baten en lasten per programma en het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen?	Art. 27				3			
	Is het verschil tussen de stand van het Eigen Vermogen per 1 januari 2006 en per 31 december 2006 (waardesprong Eigen Vermogen) gelijk aan het resultaat vóór bestemming volgend uit de programmarekening?	Art. 27				3			
	Zijn in de jaarstukken het resultaat vóór en na bestemming op de juiste wijze verwerkt (gepresenteerd)?	Art. 27				3			
	Is in de jaarstukken op programmaniveau de confrontatie gepresenteerd tussen de begrote toevoegingen en onttrekkingen en de gerealiseerde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves?	Art. 27				3			
	Gelet op het budgetrecht van de raad zijn de begrotingsoverschrijdingen met betrekking tot de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves toegelicht?	Art. 28				3			
	Subtotaal Presentatie resultaat en verwerking daarvan in het Eigen Vermogen		0	0	0	15		15	15
	Beoordeling Rekenkamer *): Onvoldoende: totaalscore tussen 0 en 3 Matig: totaalscore tussen 4 en 7 Voldoende: totaalscore tussen 8 en 11 Goed: totaalscore tussen 12 en 15								
II Kwaliteit van de verstrekte informatie met betrekking tot het resultaat									
Relevantie	Geeft het college/dagelijks bestuur een heldere beschouwing over de resultaten vóór en na bestemming?	Rekenkamer		1					
	Indien het resultaat na bestemming positief is doet het college/dagelijks bestuur voorstellen voor de inzet daarvan en is expliciet vermeld (gelet op het budgetrecht van de raad) dat de besluitvorming daarover berust bij de raad?	Rekenkamer					x		
	Indien het resultaat na bestemming negatief is doet het college/dagelijks bestuur bezuinigingsvoorstellen en is expliciet vermeld (gelet op het budgetrecht van de raad) dat de besluitvorming daarover berust bij de raad?	Rekenkamer				3			
	Is in de jaarrekening de aanwending van de post Onvoorzien toegelicht?	Art. 8 en 28	0						
	Is in de toelichting op de balans van elke reserve de aard en de reden vermeld?	Art. 54.1				3			
	Geeft de jaarrekening inzicht in de stand van en in de mutaties van de relevante reserves en zijn daarbij de financieel relevante mutaties toegelicht?	Rekenkamer				3			
	Zijn in de jaarrekening de relevante investeringen toegelicht, waarbij de volgende aspecten in acht zijn genomen: 1. Zijn in de balans de Materiële vaste activa de investeringen met een economisch nut en de investeringen met een maatschappelijk nut afzonderlijk opgenomen? 2. Zijn in de toelichting op de balans de materiële vaste activa onderscheiden naar de gronden en terreinen, woonruimten, gebouwen, grond- weg en waterbouwkundige werken, vervoermiddelen, machines, apparaten en installaties en overige materiële vaste activa? 3. Is in de toelichting op de balans het verloop van de vaste activa, gedurende het begrotingsjaar, in een sluitend overzicht, waarin is opgenomen: de boekwaarde aan het begin van het begrotingsjaar, de investeringen of desinvesteringen, de afschrijvingen, de bijdragen van derden direct gerelateerd aan een actief, de afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen en de boekwaarde aan het einde van het begrotingsjaar? 4. Is de (gecomprimeerde) staat van vaste activa opgenomen in de jaarrekening? 5. Zijn de belangrijkste vermeerderingen/verminderingen (aankopen en verkopen) toegelicht? 6. Bevat de jaarrekening een overzicht van de investeringskredieten, waarin begrepen de toekenningsbesluiten, de stand per krediet aan het begin van het begrotingsjaar, de toegekende kredieten (of aanvullingen) en afgevoerde/af te voeren kredieten, de bestedingen in het begrotingsjaar en de stand per krediet aan het einde van het begrotingsjaar? 7. Zijn de financieel relevante kredietoverschrijdingen toegelicht en is aangegeven op welke wijze de overschrijdingen worden gedekt? 8. Zijn in de jaarrekening de effecten van de toegepaste waarderingsgrondslagen (bijvoorbeeld extra afschrijvingen op de investeringen met een maatschappelijk nut) toegelicht?	Art. 35 en 52/Rekenkamer							2

Criteria	Onderzoeksvragen	Artikelen BBV/ Toetsingsvragen Rekenkamer	Beoordeling (kwalificatie en score)					Maximale score *)	
			onvoldoende 0	matig 1	voldoende 2	goed 3	n.v.t. x		Score
Inzichtelijkheid	Is de opzet van de programmabegroting 2006 t.a.v. de resultaatbepaling (vóór en na bestemming) conform de inrichtingseisen van het BBV?	Art. 7, 8 en 17				3			
	Is de opzet van de jaarrekening 2006 t.a.v. de resultaatbepaling (vóór en na bestemming) gelijk aan die van de programmabegroting 2006?	Art. 4 uitwerking art. 24 e.v.				3			
	Zijn in de balans in het Eigen Vermogen uitsluitend de reserves en het resultaat na bestemming begrepen en is daarbij het resultaat na bestemming afzonderlijk opgenomen?	Art. 42				3			
	Zijn in de balans en in de toelichting de reserves onderscheiden naar: a. de algemene reserve; b. de bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden; c. de overige bestemmingsreserves?	Art. 43				3			
	Voorzieningen worden gevormd wegens: a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten; b. op de balansdatum bestaande risico's terzake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten; c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt; mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.	Art. 44							
	Zijn in de balans, de toelichting op de balans en in de staat van reserves van voorzieningen de reserves en voorzieningen onderscheiden conform artikelen 43 en 44 van het BBV? Noot: Dit is een inhoudelijke toets op hoofdlijnen, omdat achtergrondinformatie (per reserve en per voorziening over de totstandkoming ontbreekt).	Art. 43 en 44			2				
	Wordt per reserve het verloop gedurende het jaar weergegeven, waarin is opgenomen: a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar? b. de toevoegingen of onttrekkingen via de resultaatbestemming bij de programmarekening? c. de toevoegingen of onttrekkingen uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar? d. de verminderingen in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd? e. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar?	Art. 54.2				3			
	Is in de jaarrekening een staat van reserves (en voorzieningen) opgenomen en sluit deze aan met de balans respectievelijk de toelichting op de balans?	Rekenkamer				3			
	Is het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (staat van reserves en voorzieningen) en het resultaat na bestemming gelijk aan de mutatie in het Eigen Vermogen?	Rekenkamer		1					
	Zijn de toelichtingen op het resultaat zelfstandig leesbaar?	Rekenkamer			2				
Worden in de balans en de toelichting daarop de begrippen uit het BBV (resultaat vóór en na bestemming) toegelicht en toegepast, zoals ook is bedoeld door het BBV?	Rekenkamer				3				
Subtotaal Kwaliteit van de verstrekte informatie met betrekking tot het resultaat			0	2	6	30		38	48
Beoordeling Rekenkamer *): Onvoldoende: totaalscore tussen 0 en 12 Matig: totaalscore tussen 13 en 23 Voldoende: totaalscore tussen 24 en 36 Goed: totaalscore tussen 37 en 48									

Criteria	Onderzoeksvragen	Artikelen BBV/ Toetsingsvragen Rekenkamer	Beoordeling (kwalificatie en score)						
			onvoldoende 0	matig 1	voldoende 2	goed 3	n.v.t. x	Score	Maximale score *)
III Presentatie van de paragraaf weerstandsvermogen									
Correcte wijze bepaling weerstandsvermogen en verwerking	Het weerstandsvermogen wordt gedefinieerd als het vermogen van een decentrale overheid om tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van de activiteiten van deze overheid in gevaar komt.								
	Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen, maar die wel van materiële betekenis kunnen voor de financiële positie van een gemeente.	Art. 11							
	De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en de mogelijkheden waarover een gemeente/stadsdeel beschikt om niet grote kosten te dekken.								
	Risico's kunnen liggen op economisch, politiek, juridisch en milieugebied of het gevolg zijn van garantieverplichtingen of veranderingen in financiële verhoudingen.								
	Zijn de elementen van de weerstandscapaciteit: reserves, begrotingsruimte (post Onvoorzien), onbenutte belastingcapaciteit, bezuinigingsmogelijkheden, langlopende voorzieningen, stille reserves op activa (meerwaarden op activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn) en garantstellingen door derden geïnventariseerd en gekwantificeerd?	Art. 11, lid 2a/Rekenkamer				3			
	Zijn de risico's geïnventariseerd en gekwantificeerd?	Art. 11, lid 2b/Rekenkamer		1					
Bevat de paragraaf weerstandsvermogen een conclusie over de toereikendheid van de weerstandscapaciteit in relatie met de geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's?	Rekenkamer			2					
Subtotaal Presentatie van de paragraaf weerstandsvermogen			0	1	2	3		6	9
Beoordeling Rekenkamer *): Onvoldoende: totaalscore 0 en 1 Matig: totaalscore tussen 2 en 4 Voldoende: totaalscore tussen 5 en 7 Goed: totaalscore tussen 8 en 9									
IV Kwaliteit van de verstrekte informatie in de paragraaf weerstandsvermogen									
Relevantie	Is in de paragraaf weerstandsvermogen het beleid opgenomen omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's? Onder het beleid wordt mede begrepen de aanwezigheid van risicomangement en de aanwezigheid van afgesloten verzekeringen.	Art. 11, lid 2c		1					
	Zijn er normen ontwikkeld/vastgesteld voor de minimale omvang van de weerstandscapaciteit?	Rekenkamer	0						
Inzichtelijkheid	Is de inhoud van de paragraaf weerstandsvermogen in het jaarverslag in overeenstemming met de informatie in de jaarrekening?					3			
	Onder <i>incidentele</i> weerstandscapaciteit wordt verstaan de capaciteit die de gemeente/het stadsdeel heeft om op korte termijn tegenvallers op te vangen; de reserves zijn onderdeel van de weerstandscapaciteit op korte termijn. Onder <i>structurele</i> weerstandscapaciteit worden middelen verstaan die op lange termijn inzetbaar zijn, bijvoorbeeld toekomstige potentiële belastinginkomsten.								
	Is in de paragraaf weerstandsvermogen onderscheid gemaakt in structurele en incidentele weerstandscapaciteit?	Rekenkamer (zie tevens toelichting art. 11)				3			
	Is onderscheid gemaakt tussen oude/vervallen risico's en nieuwe risico's?	Rekenkamer	0						
	Wordt in de paragraaf weerstandsvermogen de relatie gelegd tussen de weerstandscapaciteit en de risico's?	Rekenkamer			2				
	Zijn (eventuele) toekomstige bestuurlijke claims in mindering gebracht op de weerstandscapaciteit?	Rekenkamer	0						
	Is bij het bepalen van de weerstandscapaciteit aandacht besteed aan het effect van rentetoevoeging?	Rekenkamer	0						
Begrijpelijkheid	Gebruikt het college/dagelijks bestuur de begrippen weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen consistent en zuiver (zoals bedoeld in het BBV) in de verschillende jaarstukken?	Rekenkamer				3			
	Is de paragraaf weerstandsvermogen zelfstandig leesbaar?	Rekenkamer				3			
Subtotaal Kwaliteit van de verstrekte informatie in de paragraaf weerstandsvermogen			0	1	2	12		15	30
Beoordeling Rekenkamer *): Onvoldoende: totaalscore tussen 0 en 7 Matig: totaalscore tussen 8 en 15 Voldoende: totaalscore tussen 16 en 22 Goed: totaalscore tussen 23 en 30									
Totaal Onderzoeksgebieden I tot en met IV			0	4	10	60		74	102

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
email info@rekenkamer.amsterdam.nl

